Téma: Obchodní společnosti

Předmět: Právo a podnikání

Zaslal(a): loreta

Definice: Obchodní společnost je právnickou osobou založenou za účelem podnikání. Na podnikání obchodní společnosti se zpravidla účastní více fyzických i právnických osob.

Obchodní zákoník vymezuje tyto formy společností:

OSOBNÍ

- Veřejná obchodní společnost
- Komanditní společnost

KAPITÁLOVÉ

- Společnost s ručením omezeným
- Akciová společnost

Veřejná obchodní společnost a komanditní společnost

Ručení: Společníky i společností za závazky je nerozdílné a neomezené.

Řízení: Na řízení se podílejí společníci osobně

Zánik: zánikem společníka zaniká společnost nebo je nutné změnit společenskou smlouvu.

Základní kapitál: společnost není povinna ho vytvářet!

Společnost s ručením omezeným a akciová společnost

Ručení: Společnost ručí neomezeně, společníci neručí nebo jen omezeně.

Řízení: Osobní řízení společnosti je nahrazeno orgány společnosti.

Zánik: Zánik společníka ve společnosti nezpůsobuje zánik společnosti.

Základní kapitál: Společnost ho vytváří povinně**!**

Vytvoření obchodní společnosti

1. Založení obchodní společnosti
2. **Společenská smlouva** – písemná forma rozhodnutí společníků o společném podnikání, **podepsaná všemi zakladateli → pravost podpisů musí být ověřena.**
3. **Zakladatelské dokumenty** obchodních společností musí mít **formu Veřejné listiny → ochrana společníků a třetích osob.**
4. **OZ stanovuje:** společenská smlouva společnosti s ručením omezeným a zakladatelská smlouva akciové společnosti → **forma notářského zápisu**

Společenská (zakladatelská) smlouva musí obsahovat:

- Obchodní název firmy a její sídlo
- Jména a adresy společníků a jejich postavení ve společnosti
- **předmět činnosti a právní formu společnosti**
- způsob rozdělování zisku a částky případné ztráty mezi členy (%) + způsob úhrady.
- Další skutečnosti stanovené zákonem pro danou formu společnosti,
- Majetkové poměry → u každé společnosti jsou zde jisté zvláštnosti [1]
    - **Základní kapitál** – vklad společníka vyjadřuje jeho ***podíl na společnosti***. Základní kapitál je ***součástí vlastního kapitálu*** společnosti.

Podíl společníka na základním kapitálu je majetková hodnota **-> práva a povinnosti společníka.**

- **Vklad společníka** – je to celková hodnota toho, co se společník zavazuje vložit do společnosti → nabytí účasti na společnosti neboje jí zvýšení.
  Podoba vkladu: peněžitá nebo nepeněžitá tzn. Ocenitelná
- **Rezervní fond** – slouží ke krytí ztrát společnosti nebo k překonání nepříznivého průběhu hospodaření. U Kapitálových společností jeho minimální výši předepisuje obchodní zákoník (**!**). Jeho vytvoření společností je povinné.
- **Ručení společníka** – právní vztah, který vzniká ze zákona a určuje rozsah v jakém je společník povinen uhradit ze svého jmění dluhy společnosti v případě, kdy je společnost po výzvě sama neuhradí.

Vznik společnosti

- **Dnem, kdy byla zapsána do obchodního rejstříku → vznik právní samostatnosti =** společnost se stává **právním subjektem** (právnickou osobou)
- **Návrh na zápis do OR** musí být uskutečněn **do 90 dnů od založení** společnosti nebo obdržení živnostenského či jiného oprávnění k výkonu činnosti.
- Pokud není písemně určeno jinak, společnost je automaticky založena na **dobu neurčitou.**

Ukončení činnosti obchodní společnosti

Zrušení → zánik – dnem výmazu z obchodního rejstříku.

- Uplynutí doby
- Dosažení jejího účelu
- Rozhodnutí společníků nebo jejího orgánu
- **Rozhodnutí soudu**
  - Nepodniká déle jak dva roky.
  - Pozbyla oprávnění k podnikatelské činnosti
  - Zánik předpokladů pro splnění zákonných podmínek spojených s výkonem činnosti

– vznik, založení nebo sloučení společnosti.

- **Konkurz** – vyhlašován na společnostech, které nejsou schopné dostát závazkům svých věřitelů. Vyhlášením konkurzu zaniká možnost nakládat s majetkem společnosti – majetková podstata a peněžité prostředky do ní vložené jsou využity na pokrytí alespoň části z pohledávek věřitelů**.**

Zrušení bez likvidace → majetek společnosti přechází do rukou jejího právního zástupce:

1. **Fúze –** sloučení dvou podniků odkoupením akcií z dané firmy jinou →
   sloučení: původní společnost zaniká a všechny její nabyté prostředky včetně práv a povinností přecházejí do rukou odkupující společnosti.
   Splynutí: ***Dvě a více*** společností zaniká a jejich jmění přechází **na nově zakládanou** nástupnickou společnost.
2. **Převod jmění na společníka –** jmění, povinnosti a práva společnosti přecházejí na ***jednoho*** společníka se sídlem či bydlištěm v ČR
3. **Rozdělení –** rozdělená společnost zaniká **(!)** a její jmění vč. Práv a povinností přechází na nástupnické společnosti.

- **Rozdělení se založením nových společností, sloučením anebo kombinací obou možností.**
- **Společníci zanikající společnosti** se stávají společníky nástupnické firmy – pokud zákon neurčí jinak.
- Zanikající společnost musí mít **stejnou právní formu** jako nástupnická.

Zrušení s likvidací -> zrušení společnosti soudem, konkurzem …

- **Vstup společnosti do likvidace** se zapisuje do obchodního rejstříku a poté společnost do konce likvidace plní své závazky a uzavírá smíry s tímto dodatkem.
- **Statutární orgán společnosti** [2] **jmenuje likvidátora →** vždy **fyzická osoba**, která v dané společnosti dělá pouze úkony, které směřují k její likvidaci.
- **Do 30ti dnů od ukončení likvidace** podá likvidátor návrh na výmaz společnosti z OR

Veřejná obchodní společnost

Definice: společnost, kde dvě a více osob podniká pod společnou firmou a ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně celým svým majetkem.

Zkratka: V.O.S
Založení: společenská smlouva
vznik: dnem zápisu do OR
Základní kapitál: není vytvářen povinně. Ve společenské smlouvě se společníci zavážou, že vklad do společnosti vloží. Součet těchto vkladů tvoří základní kapitál, **ale nezapisuje se do OR.**
Zisk: dělí se vždy rovným dílem mezi společníky.
Ručení: celým svým majetkem – společnosti i společníků.
Zdanění: z příjmů fyzických osob – u jednotlivých společníků.

Komanditní společnost

Definice: společnost, v niž jeden nebo více společníků ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu, který je zapsán v obchodním rejstříku (komanditisté) a jeden nebo více společníků ručí celým svým majetkem (komplementáři).

Zkratka: Kom. Spol. či k.s.
Založení: společenská smlouva – může založit fyzická i právnická osoba
vznik: dnem zápisu do OR
Základní kapitál: Musí vytvořit, ale nezapisuje se do OR.
Zisk: určuje společenská smlouva nebo se dělí na polovinu mezi komanditisty a komplementáře.
Ručení: viz definice

Komplementáři – postavení odpovídá společníkům veřejné obchodní společnosti.

- osobně se musí účastnit činnosti společnosti.
- Oprávněni k obchodnímu vedení společnosti a plní funkci statutárního orgánu. Jiné záležitosti: rozhodují společně s komanditisty.
- Nemusí vložit do společnosti kapitálový vklad.
- Ručí celým svým majetkem bez omezení.

Komanditisté – postavení odpovídající společnosti s ručením omezeným.

- Nesmí zasahovat do vedení společnosti
- Mají povinnost vložit do základního kapitálu vklad min. 5 000,- nebo částku určenou společenskou smlouvou.
- Ručí pouze do výše svého nesplaceného vkladu.
- Mohou nahlížet do účetnictví společnosti a kontrolovat ho, požadovat informace o náležitostech společnosti.

Společnost s ručením omezeným

Definice: Společnost, jejž základní kapitál je tvořen předem stanovenými vklady. Může být založena jednou osobou a může mít nanejvýš padesát společníků.

Zkratka: s.r.o.
Založení: zakladatelská listina ve formě notářského zápisu či společenskou smlouvou – právnickou i fyzickou osobou.
vznik: dnem zápisu do OR.
Základní kapitál: jednotlivec musí vložit alespoň 1,- nebo vklad **jednoho společníka** 20 000,- (?) → může mít formu peněžitých i nepeněžitých prostředků. Výše vloženého základního kapitálu se zapisuje do OR.
Zisk: je vyplácen dle výše podílu na základním kapitálu. K výplatě nelze použít základní kapitál ani rezervní fond.

Zdanění: dle zákona o dani z příjmu právnických osob.
Ručení: Společnost ručí celým svým majetkem a společníci jen omezeně → do výše součtu nesplacených částek všech společníků na základním kapitálu.
Rezervní fond: vytváří povinně při vzniku společnosti (!) Prostředky z něj lze použít i na ztráty společnosti, ale jen do 10 % z výše složeného základního kapitálu.

Práva a povinnosti společníka:

- jsou dána obchodním podílem na společnosti

- nemusí se aktivně podílet na chodu společnosti – ovlivňovat podnikatelskou činnost může jen nepřímo, formou valné hromady.
- Mají právo požadovat informace o společnosti od jednatelů firmy a nahlížet do jejich dokladů, kontrolovat je.
- Podílejí se na zisku společnosti určeném valnou hromadou.
- Likvidace společnosti: má právo na podíl z likvidačního zůstatku majetku společnosti.

Valná hromada

- Nejvyšší orgán společnosti → rozhoduje o její existenci.
- Schvalování stanov a změn
- Rozhoduje o změnách ve společenské smlouvě
- Schválení účetní závěrky
- Snížení či zvýšení základního kapitálu
- Jmenování, odvolání a odměňování jednatelů a členů dozorčí rady.

Jednatelé

- Statutární orgán společnosti
- Jmenováni valnou hromadou ze společníků či fyzických osob.
- Jednatelů může být i více
- Obchodní vedení společnosti
- **Povinnosti:** vedení předepsané evidence a účetnictví , seznam společníků a informovat je o náležitostech společnosti.

Dozorčí rada

- Zřizována na základě dohody společníků ve společenské smlouvě.
- Alespoň tři členové zvoleni valnou hromadou → nemůže být jednatelem (!)
- Kontrolní orgán → dohled nad činností jednatelů, účetní závěrkou, návrh rozdělení zisku či úhradě ztráty – vyjádření předkládá valné hromadě, podává jí zprávy a svolává ji (pokud to je zájmem společnosti).

Akciová společnost

Definice: Společnost, jejíž kapitál je ve formě akcií (cenné papíry) o určité jmenovité hodnoty. Pouze pro podnikání ve velkém rozsahu → mají velký vliv na společnost, ale je jich o hodně méně než společností jiných forem.

Zkratka: a.s.
Založení: jednou osobou **Právnickou** jinak dvěma a více zakladateli **– zakladatelská smlouva** ve formě notářského zápisu (u více zakladatelů). **Zakladatelská listina** ve formě notářského zápisu
(jeden zakladatel).

Bez upisování akcií (tj. bez veřejné nabídky) Dohoda zakladatelů jak splatí částku určenou obchodním zákoníkem v celé jeho výši sami → nemusí ustanovovat valnou hromadu ani upisovat akcie.
Výzvou k upisování akcií

výzva k upisování akcií (tj. s veřejnou nabídkou): Zakladatelé vyhlásí nabídku k zapsání investorů do společnosti složením části z určeného kapitálu obchodním zákoníkem.
Investoři: obdrží upisovací list, který je po zapsání společnosti do OR vyměněn za Promesu, která osvědčuje o členství a částce splacené akcie → má práva akcionáře. Po splacení celé částky je Promesa vyměněna za akcie. Poté svolána ustanovující valná hromada, která je potvrzena notářským zápisem – její konání.

vznik: dnem zápisu do OR.
Základní kapitál: Bez upisování akcií min. 2000 000,- nebo výzva k upisování akcií min. 20 000 000,-. jmenovitá hodnota všech vydaných akcií tvoří základní kapitál – zapisuje se do OR.
Rezervní fond: povinně tvořen → min. 20% z výše základního kapitálu.
Ručení: společnost ručí celým svým majetkem. Akcionáři neručí svým majetkem pouze prostředky vynaloženými na koupi akcií (!)
Zdanění: daň ze zisku poté čistý zisk rozdělen do dividend mezi vlastníky akcií a ti poté platí daň z přijmu. O rozdělení rozhoduje valná hromada.

Výhody a nevýhody akciové společnosti

- Akciová společnost existuje nezávisle na konkrétních vlastnících jejich akcií.
- Vlastníci akcií mohou ztratit pouze to, co investovali do pořízení akcií – akcionáři neručí za závazky společnosti (!)
- Firma může rozšířit svůj kapitál vydáním nových akcií
- Složitější proces zakládání, dvojí zdanění výnosu

Akcie – cenný papír majetkového charakteru, stvrzující vlastnictví podílu na základním kapitálu akciové společnosti, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se na řízení společnosti, jejím zisku a likvidačním zůstatku při zániku společnosti.

- Mají různou hodnotu → Jmenovitá (hodnota uvedena na akcii) a tržní (vyjadřuje cenu, za kterou se nakupuje a prodává) – ovlivňuje kurz (nabídka a poptávka na trhu cenných papírů).

Rozdíl mezi jmenovitou a tržní cenou -> ážio

Obsah akcie

- Firmu a její sídlo
- Jmenovitou hodnotu
- **Forma akcie** – na jméno či majitele → jeho jméno nebo jméno firmy.
- Výše základního kapitálu a počet akcií k datu vydání akcie.
- Datum vydání a podpis člena představenstva, který má právo jednat za společnost.
- Akcii mohou být vydány kupony, které slouží k výplatě podílu na zisku společnosti → dividendy – o vyplácení a výši rozhoduje valná hromada**.**

Druhy akcií

Akcie na jméno – společnost vede evidenci akcionářů je vydávána na jméno určité osoby (právnické nebo fyzické). Je posuzována jako cenný papír na řad: v listinné podobě se převádí rubopisem (tzv. indosamentem) a jejím fyzickým předáním (tzv. tradicí). V zaknihované podobě

se převádí smlou -vou a registrací. Výhodou je lepší ochrana proti odcizení, nevýhodou obtížnější prodejnost, což se projeví na ceně. Převoditelnost akcií na jméno lze stanovami omezit (nikoli vyloučit) a vázat tento převod na souhlas některého z orgánů společnosti.

***Akcie na majitele* – Držitel je pro společnost anonymní.** je posuzována jako cenný papír na doručitele. V zaknihované podobě se také převádějí smlouvou a registrací. V listinné podobě stačí nicméně jen fyzické předání (tzv. tradicí). Výhodou je snadná obchodovatelnost na sekundárních trzích. Akcie na majitele jsou **vždy volně převoditelné.**

Akcie kmenové nejběžnější, s právem: na dividendu (podíl na zisku); na účast na valné hromadě – hlasovat zde, právo obdržet vysvětlení jednání valné hromady; uplatňovat návrhy či protinávrhy a právo na podíl na likvidačním zůstatku.

Akcie prioritní s přednostním právem na výplatu dividendy či na privilegovaný podíl na likvidačním zůstatku (případně oboje), s omezeným právem hlasovat – toto omezení ovšem musí uvádět stanovy, nedochází k němu ze zákona!. Prioritní akcie zkrátka přináší svému majiteli nějakou výhodu. Jde o přednostní nebo vyšší dividendu obvykle s omezením jiného práva, např. hlasovacího.

Orgány akciové společnosti

Valná hromada

- nejvyšší orgán společnosti
- Skládá se ze všech akcionářů
- jednou ročně
- Svolává ji představenstvo

Představenstvo

- Statutární orgán společnosti – řídí její činnost a jedná jejím jménem.
- Členem může být fyzická osoba starší 18ti let, bezúhonná → zapisuje se do OR. Členy volí a odvolává valná hromada.
- Má nejméně 3 a více členů (počet členů musí být dělitelný třemi)
- Volí předsedu a řeší záležitosti společnosti

Dozorčí rada

- je vrcholným kontrolním orgánem společnosti.
- Založení je povinné
- Člen nesmí být zároveň členem představenstva (!)

[1] Viz obchodní zákoník

[2] Pokud zákon, společenská smlouva či stanovy neurčí jinak.